

11 tips voor samen zorgen

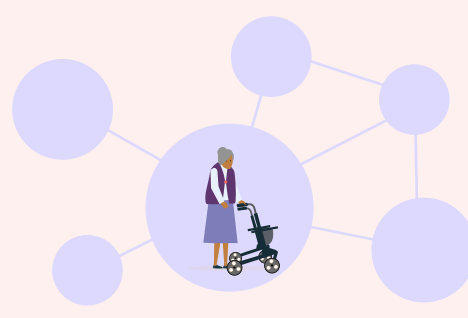
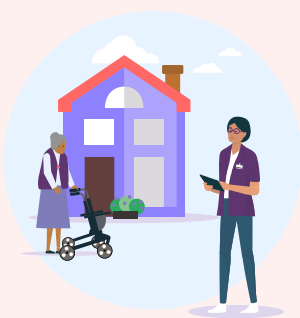
Het samenwerken met naasten en vrijwilligers in de zorg en ondersteuning is een belangrijk en actueel thema. Zorg en ondersteuning kan persoonlijker en warmer worden door goede samenwerking met naasten en vrijwilligers. Maar hoe kun je samen zorgen goed vormgeven? We vroegen het zorg-medewerkers, managers, een naaste en coaches en kwamen tot deze 11 tips.

Tips voor het verwelkomen van nieuwe bewoners

1 Ga op bezoek bij de nieuwe bewoner in de oude woning voor het intakegesprek

Door in de woning van de nieuwe bewoner samen te komen, komt automatisch het dagelijks leven van deze persoon meer ter sprake. Waar wordt deze persoon blij en gelukkig van? Hoe ziet zijn leven eruit? Dit intakegesprek (ook wel kennismakingsgesprek genoemd) kan bijdragen aan een goede start van het contact in een ontspannen sfeer. Daarnaast is het mogelijk om met de nieuwe bewoner en naasten mee te denken hoe de dagelijkse invulling van bezigheden ook na de verhuizing voortgezet kan worden.

2 Breng samen in kaart welke mensen voor iemand dierbaar zijn

Breng het sociale netwerk rond de nieuwe bewoner in beeld. Wie zijn er belangrijk voor deze persoon? En hoe ziet dit contact eruit? Er is een zorgorganisatie die een boom met bladeren gebruikt om het netwerk samen met de bewoner en zijn naasten in beeld te brengen. Door op de bladeren de personen te schrijven die voor iemand van betekenis zijn, wordt voor alle partijen het sociale netwerk zichtbaar. Op deze manier is het invullen van een zogenoemd ecogram laagdrempelig en wordt het een gezamenlijk proces.

3 Verwelkom het netwerk actief na de verhuizing

Voor naasten en vrienden van een nieuwe bewoner is het verpleeghuis een nieuwe plek. Zij voelen zich niet altijd gelijk thuis of op hun gemak. Ook zorgt de verhuizing soms voor veranderingen in vaste patronen, waardoor het contact er anders uit kan gaan te zien. Dat geldt ook voor het contact met bijvoorbeeld de burens. Toch kunnen veel ontmoetingen ook na de verhuizing gewoon doorgaan. Zo kan het helpen om plekken in het verpleeghuis expliciet voor naasten en vrienden te laten zijn, zoals een buurtkamer. Of zorg voor verhuiskaarten die de nieuwe bewoner kan versturen aan naasten en vrienden, met de uitnodiging om een keer langs te komen voor een kopje koffie.

Ik voelde me als een kat in een vreemd pakhuis. Het was in de zomerperiode, waardoor veel mensen op vakantie waren. Ik wist pas na 2 maanden dat de zorg op de 3e etage zat.

4 Schets vanaf het begin duidelijke verwachtingen

Door eerlijk uit te leggen dat de hulp van naasten en vrijwilligers belangrijk is voor de bewoners, begrijpen naasten de verwachtingen vanuit de zorgorganisatie beter. Al vanaf het intakegesprek met een toekomstige bewoner en de naasten kunnen reële verwachtingen geschetst worden. Wat mag men van de zorg verwachten, wat vinden bewoners en naasten belangrijk, en waar willen naasten bij helpen? Het is essentieel om eerst een rustperiode in te bouwen wanneer naasten moeten bijkomen van de intensieve mantelzorgperiode vlak voor de verhuizing. Daarnaast is het van belang om uit te leggen dat naastenparticipatie geen verplichting is, maar bijdraagt aan de kwaliteit van leven van de bewoners en daarom waardevol is.

Heel veel mensen denken nog steeds dat onder het dak van een wooncentrum alles voor hen wordt gedaan. Dat is natuurlijk niet zo.

Tips om samen te zorgen

5 Leg gemaakte afspraken goed vast

Het maken en vastleggen van afspraken komt veelvuldig naar voren als een belangrijke bevorderende factor om samen te zorgen. Het is belangrijk om afspraken die met naasten en vrijwilligers worden gemaakt samen met een bewoner in het elektronisch cliëntendossier (zorgleefplan) vast te leggen. Ook werkt het ondersteunend als er wordt besproken hoe vaak er overleg is tussen zorgmedewerkers, een bewoner, naasten en vrijwilligers. De gemaakte afspraken kunnen regelmatig worden geëvalueerd.

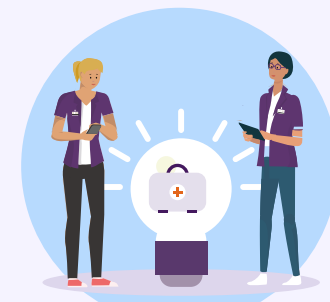
6 Ga na wat elke bewoner leuk vindt

Er is steeds meer aandacht voor de individuele wensen van bewoners. Waar eerst werd ingezet op grootschalige groepsactiviteiten en een algemene activiteitenagenda, worden er steeds vaker ook activiteiten op maat georganiseerd. De interesses van de verschillende bewoners zijn hiervoor het uitgangspunt. Om succesvolle activiteiten te organiseren, is het dus relevant om te weten wat iemand vroeger heeft gedaan en wat voor hem of haar belangrijk is. Denk aan vissen, zwemmen, fietsen of samen foto's maken. Probeer ook activiteiten die iemand voor zijn verhuizing deed in stand te houden, zoals naar de vertrouwde biljartclub of voetbalclub gaan. Op deze manier kan er vervolgens ook gericht gezocht worden naar een vrijwilliger met dezelfde interesses.

7 Match vrijwilligers aan taken en bewoners

Voor duurzame vrijwilligersinzet is het belangrijk dat de taken en verantwoordelijkheden passen bij de vaardigheden en interesses van vrijwilligers. Hierbij is het helpend om een profielschets te hebben, waarop aangegeven staat wat er nodig is om een bepaalde taak uit te kunnen voeren. Denk bijvoorbeeld aan het kunnen duwen van een rolstoel. Vervolgens kan door een gesprek te plannen met nieuwe vrijwilligers gekeken worden waar iemand past en wat hij of zij leuk vindt om te doen. Kijk ook goed naar de achtergrond van de vrijwilliger. Als iemand bijvoorbeeld floreert bij individueel contact, kan daar rekening mee gehouden worden en zou het passend zijn om bijvoorbeeld één op één te gaan wandelen met een bewoner.

8 Leer van je collega's

Door samen te werken, kunnen medewerkers met verschillende achtergronden en functies veel van elkaar leren. Welzijnsmedewerkers hebben bijvoorbeeld vaak een heel ander startpunt dan zorgmedewerkers en hebben daardoor snel oog voor iemands passies en hobby's, waarover ze hun collega's kunnen informeren. Ook kunnen zorgmedewerkers in een verpleeghuis leren van de insteek van thuiszorgmedewerkers, die ook weer door een heel andere bril kijken. In inspiratiesessies kunnen mooie voorbeelden worden gedeeld en goede ideeën met collega's worden uitgewisseld.

In het verpleeghuis hoor ik medewerkers nog wel eens praten over 'hun' keuken, maar het is helemaal niet 'jouw' keuken. Dat is een heel ander beeld, een ander uitgangspunt. Hierin kan intramuraal nog wel leren van extramuraal.

Tips voor managers en bestuurders

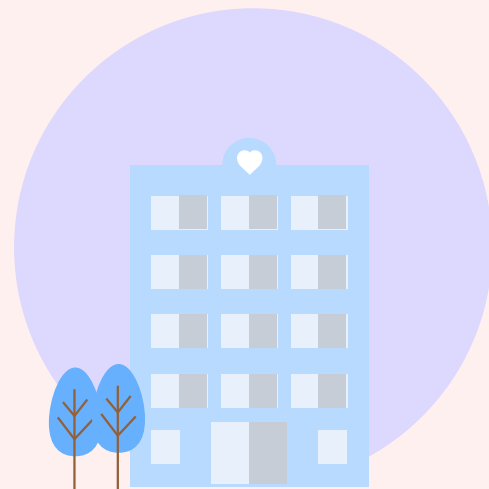
9 Formuleer een duidelijke visie op samen zorgen

Het is belangrijk om een duidelijke organisatievisie en -beleid op samen zorgen te formuleren. Op deze manier wordt de reden voor naastenparticipatie en vrijwilligersinzet duidelijk gemaakt. Ook wordt direct zichtbaar waar en wanneer naasten en vrijwilligers mee kunnen helpen en welke (juridische) grenzen er zijn rond de veiligheid van bewoners. Bij het formuleren van visie en beleid is het handig om iedereen te betrekken, van zorgmedewerkers en vrijwilligers tot naasten en bewoners, zodat er een breed draagvlak ontstaat. Als bestuurder of manager moet je vervolgens deze visie uit te dragen, bijvoorbeeld door het organiseren van inspiratiesessies, teambijeenkomsten en/of themabijeenkomsten om zo iedereen te enthousiasmeren voor samen zorgen.

10 Ondersteun en waardeer vrijwilligers continu

Het is belangrijk om als zorgorganisatie te investeren in vrijwilligers. De begeleiding en ondersteuning van vrijwilligers op het gebied van waardering, informatie, faciliteiten en afstemming moet goed geregeld zijn. Zie daarvoor ook het WIFA model. Denk aan een kopje koffie aan het begin van de dag, regelmatig vragen hoe het gaat, evaluatiemomenten en het op de hoogte brengen van gebeurtenissen op de afdeling. Het is ook belangrijk om een duidelijk aanspreekpunt te hebben waar vrijwilligers terecht kunnen met vragen. Een vrijwilligerscoördinator speelt hierin vaak een belangrijke rol. Daarnaast is het belangrijk om vrijwilligers te waarderen voor hun inzet. Bijvoorbeeld door hen uit te nodigen voor een teamuitje of (nieuwjaars)borrel of door hen een kerst attentie te geven. Maar ook door hen aanvullende cursussen aan te bieden. Zo horen vrijwilligers er ook echt bij.

11 Breng de successen in beeld

Zorgmedewerkers geven aan dat zij er energie van krijgen en dat het hun werkplezier verhoogt als de samenwerking met naasten en vrijwilligers goed gaat. Door succesvolle gebeurtenissen en voorbeelden aandacht te geven, gaat het enthousiasme voor samen zorgen omhoog. Bijvoorbeeld door in teamoverleggen de successen en ervaringen rond samen zorgen regelmatig te bespreken.

Meer weten? www.waardigheidentrots.nl